

FEYER EIENDOM AS
c/o Kontrari AS Postboks 356
4379 EGRSUND

Kontakt saksbehandler
Susanne Eltervaag, 51568903

Tillatelse etter forurensningsloven - Eigersund 46/1062 tiltak sjø mudring utfylling Feyer brygge - Feyer Eiendom AS

Statsforvalteren har vurdert søknad om tiltak i sjø ved eiendom 46/1062 i Eigersund kommune og har med hjemmel i forurensningsloven besluttet å gi tillatelse til tiltaket på visse vilkår.

Tiltaket i sjø vil føre til tap av marin natur av stor betydning og dermed forringe funksjonsområder for anadrom fisk, fugl og andre arter. Tiltaket kan også medføre spredning av forurensede sedimenter. Det er på denne bakgrunn satt vilkår om begrensnig av arbeidstiden, at det arbeider skal skje bak spuntvegg og at muddermasser skal leveres til godkjent mottak. Vilkårene kommer frem på side 12-13.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Tiltakshaver skal betale et saksbehandlingsgebyr.

Statsforvalteren i Rogaland viser til søknad av 16.12.2022 om tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø i forbindelse med utvikling av eiendom 46/1062 (Feyer Brygge) i Eigersund kommune samt endring av søknaden av 30.06.23, 22.08.2023 og 07.09.2023, og opplysninger som har kommet frem under saksbehandlingen.

Saksgang

Søknaden baserer seg på følgende dokumenter:

- Søknad med vedlegg (16.12.2022)
- Uttalelser til søknad fra Stavanger maritime Museum (06.03.2023) og Eigersund og Helleland Elveeigarlag (09.03.2023)
- Flomvurdering - Ytterligere opplysninger til søknaden (10.02.2023)
- Berørt sjøbunn - Ytterligere opplysninger til søknad (22.02.2023)
- Foreløpig tilbakemelding på søknad fra Statsforvalteren (15.05.2023)
- Opprydding hamn - Uttalelse fra Eigersund kommune (26.05.2023) og rapport fra mai 2023 om risikoavurdering av sedimenter ved Eigersund Vågen
- Anmodning om utsatt frist for tilbakemelding på endring av søknad (24.05.2023)
- Endring av søknad – nedsetting av spunt (30.06.2023)

- Ytterligere opplysninger til søknaden – gjennomføring av arbeider (22.08.2023)
- Ytterligere opplysninger til søknaden – bruk av lekter (07.09.2023)
- Varsel om avslag på søknaden (06.10.2023)
- Kommentarer på varselet (12.10.2023)
- Tilbakemelding på søkers kommentarer av (12.10.2023) og tilbud om møte
- Møte med søker (16.10.2023)
- Ytterligere undersøkelser i eposter av 24.10.2023
- Resultater av undersøkelser presentert i møte (25.10.2023)
- Resultater av ytterligere undersøkelser (27.10.2023)
- Utkast til vedtak om tillatelse oversendt for kommentar fra søker (30.10.2023)
- Tilbakemelding fra søker på utkast til tillatelse (30.10.2023)

Statsforvalteren har også vurdert følgende dokumenter som del av vår saksbehandling:

- Vedtak 28.11.2022 om detaljregulering boliger, forretning m.m. Gruset gnr. 46 bnr. 1062 m.fl.

Søknad

Norconsult AS søker på vegne av Feyer Eiendom AS om tiltak i sjø ved eiendom med gnr./bnr. 46/1062 i Eigersund kommune. Tiltaksområdet ligger i Vågen i Eigersund sentrum, nord for gjestehavnen (**Figur 1**). Formålet med tiltaket er å utvikle eiendommen til bolig-, nærings- og parkeringsformål. Planlagt oppstart for arbeidene er 01.11.2023.

Opprinnelig søknad av 16.12.2022:

Det ble søkt om mudring ($4000 \pm 300 \text{ m}^3$) og utfylling ($15\,000 \pm 2000 \text{ m}^3$) i sjø, samt nedsetting av et ukjent antall peler. Avbøtende tiltak ble ikke fastsatt, men bruk av siltgardin eller miljøgrabb skulle vurderes.

Ytterligere opplysninger av 22.02.2023:

Søker opplyser i e-post at berørt sjøbunn tilsvarer $5000 \pm 5 \text{ m}^2$.

Revidert søknad av 30.06.2023:

I brev av 15.05.2023 ba Statsforvalteren søker om å vurdere alternativer til utformingen av tiltaket for å redusere risiko for tap av naturmangfold. Det ble uttrykt skepsis til hvorvidt siltgardin kunne fungere optimalt på grunn av strømforhold i Vågen. Søknaden ble på denne bakgrunn endret.

Endringen gjelder nedsetting av spunt. Arbeider skal kun gjennomføres innenfor spuntlinjen, og inkluderer mudring (ca. 50 cm) og tilførsel av pukk (ca. 100 cm) i byggegropen. Utfylling i sjø, peling og bruk av siltgardin utgår. Det opplyses om at tiltaket skal gjennomføres i november til april, av hensyn til naturmangfoldet.

Ytterligere opplysninger av 22.08.2023:

Søker har på forespørsel fra Statsforvalteren sendt ytterligere opplysninger om gjennomføring av tiltaket ved Feyer Brygge (**Figur 2**).

Figur 1 - Plassering av tiltaksområde.

Figur 2 - Skisse av tiltaksområdet. Ålegresseng som ble observert i felt (24.08.2022) er oppgitt som skravert grønt område. Figur er hentet fra søknad av 22.08.2023.

Søker beskriver at spunt skal nedsettes i sjø, og at aktiviteten vil medføre noe partikkelspredning. Når suspendert stoff i vannsøylen har lagt seg, skal vann pumpes ut for å tappe ned vannstanden innenfor spunten. Det skal fjernes masser innenfor spunt og fylles på pukk i byggegropen, i tråd med tidligere beskrivelser. Utpumping av vann vil normalt skje uten noen renseinnretning og korteste vei over spunt til sjø. Når vannstand nærmer seg sjøbunnsnivå eller ved høyt innhold av suspendert finstoff skal derimot vannet pumpes via en sedimenteringsanordning på land før utslipp. Tiltaket vil berøre omtrent 6 300 m² sjøbunn som følge av flytting av spuntlinjen.

Ytterligere opplysninger til søknad av 07.09.2023:

Veidekke Entreprenør AS opplyser om at det sannsynligvis må gjennomføres noe arbeid fra lekter i sjø.

Forhåndsvarsling av søknaden

I henhold til forurensningsforskriften § 36-7 ble søknaden forhåndsvarslet den 09.02.2023. Statsforvalteren mottok to (2) høringsuttalelser til forhåndsvarselet. Uttalene er oppsummert under.

Eigersund og Helleland Elveigarlag AS

Elveierlaget stiller seg negativ til gjennomføring av tiltaket. I uttalen påpekes det at selv om byggeprosjektet ikke ligger i direkte tilknytning til Eieåne og Lundeåne, vil tiltaket i stor grad kunne påvirke fiskelivet negativt, og særlig anadrom fisk som laks og sjøørret. Utbyggingstomten ligger sentralt i forhold til det som vil være tilvenningssonen for laks og sjøørret som skal opp i Hellelandselva for å gyte. Det vises også til at det foreligger ålegress i området som er positivt for laks og biologisk mangfold. Mudring og utfylling vil medføre forsøpling og spre mulig giftige bunnmasser. Elveierlaget frykter at bunnmassene for det meste vil bestå av sement, leire og keramikkrester fra fayansetiden, og det vises til at havnen har blitt benyttet som deponi for overskuddsmasser. Elveierlaget anmoder om at det ved utføring av prosjektet må settes ned spuntplater rundt hele anleggstomten, og at vann må pumpes ut. Videre skriver elveierlaget i sin uttale at tomt og peling må opparbeides i tørr tilstand. Elveierlaget påpeker at tiltaket, selv med disse tiltakene, allikevel vil være forstyrrende for fisk som skal vandre opp i vassdrag for å gyte.

Stavanger maritime museum

Stavanger maritime museum opplyser om at det ikke er kjent om det foreligger skipsfunn eller automatisk fredede kulturminner som vil kunne berøres av tiltaket. Museet skriver videre at det i senere tid er kommet mer kunnskap om oversvømte steinalderlokaliteter i Eigersund, og at lokaliteter er registrert siste året ved Sundstø, Eigerøy og Eigerøy bro. Potensialet for funn av arkeologiske gjenstander vil på denne bakgrunn være høyt. Funn kan inkludere bearbeidet flint, organisk materiale som beinrester fra byttedyr eller fisk og trekull fra ildsted. Videre kan det finnes fiskefeller bestående av trepåler, flettverk, steinsettinger, og ledegjerder som steinstrenger og kai konstruksjoner av laftede trekasser av rundstokker fylt med stein, skips og båtvrak/deler og eventuell tilhørende last som keramikk, glass og røyser av ballaststein.

Stavanger maritime Museum viser til stans og meldeplikten i de tilfeller hvor det oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14. Tiltakshaver plikter å underrette den som skal utføre arbeidene om dette, men står også selv ansvarlig for at det blir overholdt.

Kommentarer fra søker

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Feyer Eiendom AS har fått mulighet til å kommentere uttalene før vedtaket fattes. Vi har ikke mottatt kommentarer.

Statsforvalterens kommentar til innkomne høringsuttalelser

Statsforvalteren har ingen merknader til innkomne uttalelser, men viser til våre vurderinger og fastsatte vilkår i tillatelsen.

Avklaring med plan- og bygningsloven

Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Området inngår i *Detaljregulering boliger, forretning m.m. Gruset gnr. 46 bnr. 1062 m. fl.*¹. Statsforvalteren anser at tiltaket er i henhold til planens formål.

Kunnskapsgrunnlag

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Vannforekomsten

Tiltaksområdet inngår i vannforekomsten *Egersund*², av typen *beskyttet kystfjord*. Økologisk tilstand er *dårlig* grunnet målinger av bunnfauna og konsentrasjon av PAHer, kobber og sink i blåskjell og bunnsedimenter. Kjemisk tilstand er *dårlig* grunnet konsentrasjon av antracen, kvikksølv og andre stoffer målt i taskekrabbe, blåskjell og bunnsedimenter. Vannforekomsten er i *stor grad* påvirket av punktutslipp fra industri (ikke-IED) og punktutslipp fra renseanlegg 2000 PE.

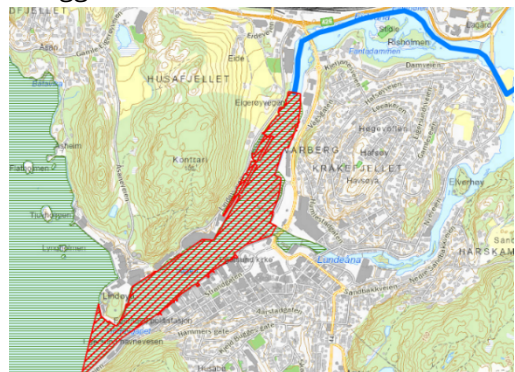
Naturmangfold

Anadrom fisk

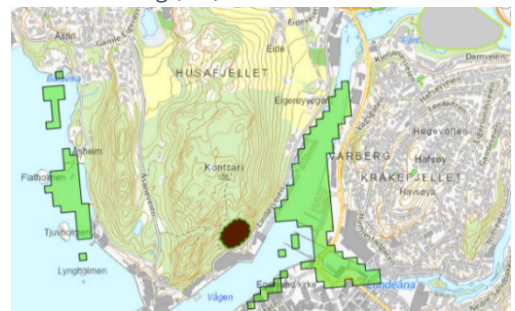
Tiltaksområdet ligger i en nasjonal laksefjord og innenfor fredningssonen for anadrom fisk (Hellelandselva fredningssone) (**Figur 3**). Eideåna, som går ca. 300 m nord for tiltaksområdet, er definert som lakseførende del av vassdrag. Fisk, og spesielt sjørretet og utvandrende laksesmolt, er sårbar for spredning av partikler i vannfasen og eventuell spredning av forurensning.

Marine naturtyper

Ålegressenger er viktige områder for beiting, oppvekst og skjul for mange arter av fisk, krepsdyr, muslinger og fugl, men er også truet som habitat grunnet menneskelig påvirkning^{3,4}. Det er modellert ålegress i Vågen (**Figur 4**). I 2022 ble det dokumenterte ålegress og havgras i tiltaksområdet og tilstøtende områder⁵. Feltundersøkelser, ned til ca. 2 meters dyp, ble utført i henhold til Håndbok 19 (Kartlegging av marinbiologisk mangfold), og viste flekkvis tett eng og en del begroingsalger. Ålegressengen ble klassifisert til *dårlig* tilstand og *verdi A*. Konsulenten skriver i rapporten at tiltaket vil medføre fjerning av deler av

Figur 3 - Fredningssoner for anadrom fisk (rød), nasjonale laksefjorder (grønt) og lakseførende del av vassdrag (blå).

Figur 4 - Oversikt tiltaksområdet. Grønne områder er modellert ålegress. Viktige naturtyper er grått og brunt felt.

¹ Detaljregulering boliger, forretning m.m. Gruset gnr. 46 bnr. 1062 m. fl. (plan ID 19910001-03). ikraftttredelse 12.05.22

² Vann-nett: Egersund (0240010202-C), <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/0240010202-C>

³ Havforskningsinstituttet - [Tema: ålegress](#)

⁴ Havforskningsinstituttet - [Ålegressenger og andre undervannsenger](#)

⁵ «Marint naturmangfold Feyer brygge». Norconsult AS, dokumentnummer. ROM-03 v. J02, 30.09.2022, 10 sider

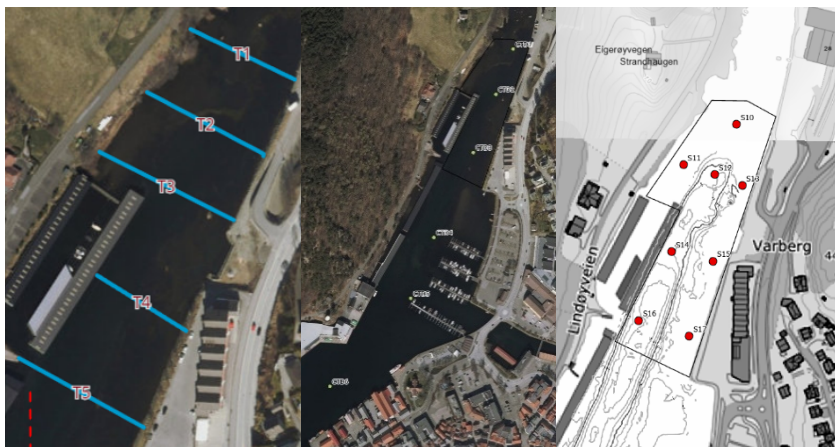

ålegressengen, men at kvaliteten på denne tilsier at forekomsten har mindre økologisk funksjon grunnet høy partikkelmengde i vannsøylen og mye begroingsalger.

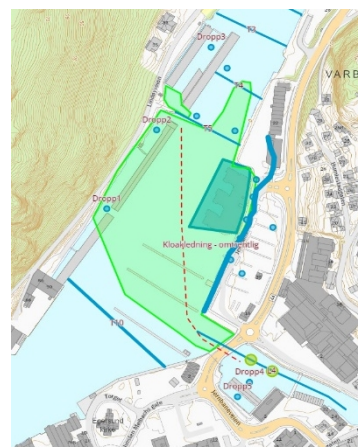
Ytterligere kartlegging av ålegress

På bakgrunn av varsel om avslag på søknad i brev av 06.10.2023 har søker engasjert Norconsult til å utrede muligheten for å reetablere ålegress nord for tiltaksområdet og å kartlegge eventuelt andre forekomster av ålegress nær tiltaksområdet. Feltundersøkelser med ROV og måling av miljøvariabler (CTD og sedimentprøver) ble gjennomført 24.10.2023 (**Figur 5**).

Miljøparametere målt i felt ble sammenlignet med en praktisk veileder for restaurering av ålegress⁶. Undersøkelsene viste at områder nord for tiltaks-området hadde lav salinitet (<5). Dette kan knyttes til at det var en del nedbør i perioden før undersøkelsene, selv om vannføring fremstod som normal (pers. med. Thor Petter Rasmussen). Salinitet er trolig noe høyere i tørrværsperioder, ettersom salinitet også var lav ved tiltaksområdet, hvor ålegress er bekreftet. Ålegress i Vågen er trolig også tilpasset de lokale forholdene. I de undersøkte områdene nord for tiltaksområdet var det et egnet voksedyp (1,5-2,5 m dyp) som tilsvarte omkring 3 200 m². Bunnen var derimot i stor grad preget av større steiner, grus og hardpakket sediment. Like nord for tiltaksområdet var det noe bløtbunn. Ålegress ble kun observert i områder med bløtbunn. ROV-undersøkelser avdekket et mindre område med ålegress like nord og nordvest for tiltaksområdet, samt sør og sørøst for tiltaksområdet. Ålegress kartlagt i og ved tiltaksområdet estimeres til omtrent 26 000 m², selv om tilstand og faktisk utbredelse må bekreftes i ålegress sin vokseperiode.

Figur 6 – Kart over kartlegging og prøvetaking nord for tiltaksområdet.

Figur 5 - Estimert ålegress, basert på ROV-undersøkelser 2023

Ytterligere ROV-kartlegging ble gjennomført 27.10.2023 for å undersøke om det fantes ålegress i andre deler av Vågen. Det ble observert ålegress bak sjøhus vest for tiltaksområdet, samt to små kolonier i Lundeåna. Det ble ikke observert ålegress i sørlige deler av Vågen. Beregnet utbredelse av forekomster tilsvarer ca. 39 000 m², men det er usannsynlig at det finnes ålegress under båtstøer, som tilsvarer ca. 1 800 m² (**Figur 6**). Konsulentene presiserer at utbredelsen er svært usikker, og basert på tolkning av video og rapport fra ROV-pilot.

Dvergålegress

Dvergålegress er en liten art (10-20 cm) som vokser på grunne mudderflater. Arten assosieres ofte med hydrolittoral sone, dvs. sonen mellom flo og fjære. Dvergålegress er *sterkt truet* og [vernet](#) som prioritert art. I forbindelse med Dalane vannområde sitt arbeid med å kartlegge dagens

⁶ «Restaurering av ålegressenger», NIVA, L.NR. 7693-2022

forurensningsnivå i sedimentene i Vågen⁷ ble det gjort mistenkt funn av dvergålegress (*Zostera noltei*) i- og like nord for tiltaksområdet. Eigersund kommune opplyser i e-post av 26.05.2023 at konsulentens sine anbefalinger var å sjekke funnene nærmere opp. Artsbestemmelse er ikke bekreftet av botaniker.

Viktige naturtyper

Omtrent 750 m nord for tiltaksområdet ligger *Eideåna*, naturtypen *Evjer, bukter og viker av lokalt viktig verdi*. Lokaliteten består av et parti i Slettebøåna med holmer og kantskog, med partier med sump. Plante- og fuglelivet er dermed ikke undersøkt. Området allikevel antas å være viktig for overvintrende sangsvaner og er trolig et hekkeområde for sivsanger og småspurv⁸. Området er også sammenfallende med rekefelt ved holmen Stidle.

Fugl

I henhold til registrerte artsobservasjoner er også en rekke andre sårbare fuglearter observert overflygende, rastende eller næringsøkende nær tiltaksområdet:

- *Sårbar (VU)*: gråmåke, sjøorre, fiskemåke, granmeis, grønnfink, hønsehauk og ærfugl
- *Nær truet (NT)*: tårnseiler, tyrkerdue, stær og gråspurv
- *Sterkt truet (EN)*: dvergdykker
- *Kritisk truet (CR)*: hettemåke.

Ifølge søknaden er det også registrert sjøfugl av stor forvaltningsinteresse i området, blant annet storskarv (NT) og bergand (EN).

Fremmede arter

Det er gjort funn av japansk sjøpung (*Didemnum vexillum*), ofte kalt havnespy, i Sørå Sundet, ca. 2,5 km sør for tiltaksområdet. Arten har stort invasjonspotensiale og høy økologisk effekt.

Strømforhold

Når det gjelder strømforhold i Vågen opplyser søker at det ikke foreligger gode nok data for å kunne evaluere strømforholdene.

Forurensning

Lokale forhold – forurensning

Søker viser til at historisk- og nåværende aktivitet i området har bidratt til vesentlig forurensning i og rundt tiltaksområdet. Blant annet vises det til at tidligere undersøkelser av bunnsedimenter utenfor planområdet påviste høye konsentrasjoner av tungmetaller, PCB, TBT og PAH⁹. Det har også blitt utført miljøteknisk grunnundersøkelser på land i forbindelse med planlagt utbygging hotell og parkeringsplass grunnet mistenkt forurensning, hvor det ble avdekket forurensning i tilstandsklasse (TK) 3 (moderat)¹⁰. Omtrent 500 meter nedstrøms tiltaksområdet ligger Pelagia Eigersund Sildoljefabrikk. Området er registrert i Miljødirektoratets grunnforurensningsdatabase og høyest registrert tilstandsklasser anses som farlig avfall¹¹.

⁷ Aamodt, T. K. M, «Risikovurdering av sedimenter ved Eigersund Vågen – Trinn 1», Cowi, 08.05.2023, 36 sider

⁸ Naturbase: Eide. <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00049738>

⁹ Multiconsult, «Utfylling utenfor Gruset - prøvetaking og kjemisk analyser av sjøbunnsedimenter.», 2005.

¹⁰ Hardanger Miljøseier AS, «Grunnundersøkelse av masser ved Gruset - Eigersund kommune,» 2012.

¹¹ Miljødirektoratet, «Grunnforurensningsdatabasen». <https://grunnforurensning.miljodirektoratet.no/>

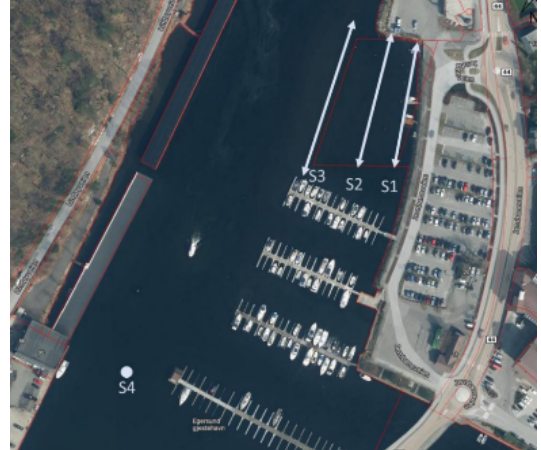

Miljøundersøkelse av sedimenter

Norconsult har gjennomført en undersøkelse av lokale forhold ved tiltaksområdet¹². Det ble avdekket moderat til høy forurensning av miljøgifter og tungmetaller, samt relativt høy andel finstoff i sedimentene. Referansestasjon fremstod som forurenset på lik linje med tiltaksområdet.

Prøvetaking ble gjennomført i juni 2022 for tre profiler (S1-S3) parallelt med land, samt en referansestasjon S4 (**Figur 7**). Det var ikke mulig å få opp sedimenter fra en planlagt referansestasjon oppstrøms tiltaket.

I henhold til rapporten ble det avdekket forurensning tilsvarende TK 4 ved samtlige prøvestasjoner. Den høyeste verdien av forurensning ble målt ved stasjon S3, hvor PAH-forbindelser og sum PAH₁₆ tilsvarte TK 4. Tungmetaller ble påvist i TK 1-2 i alle prøvene, med unntak av prøvestasjon S1, hvor kobber og sink ble funnet henholdsvis i TK 4 og 3. Prøvepunkt S3, ved 10-30 cm dyp, skilte seg ut fra ved at forurensingsgraden var lav (TK 1-2), med unntak av målinger av TBT (TK 4).

Figur 7 - Prøvepunkt fra profiler (S1-S3) og referansestasjon (S4). Bildet er hentet fra søknaden 2023.

Rettslig grunnlag

Statsforvalteren har ut ifra opplysninger som er gitt behandlet søknaden etter forurensningsloven § 7. Tiltakshaver plikter å unngå forurensning for ikke å forårsake nevneverdig skade eller ulempe. Dersom forurensningen kan medføre nevneverdige skader/ulemper, må det gjøres en vurdering av om tiltaket kan gjennomføres på visse vilkår jf. forurensningsloven §§ 11 og 16.

Myndighet for behandling etter forurensningsloven

Statsforvalteren er gjennom forurensningsforskriften kapittel 22 og rundskriv T-3/12 delegert myndighet for mudring og utfylling i sjø og vassdrag, når tiltaket skjer fra skip og land¹³. Arbeid med peling (herunder nedsetting av spunt) anses som midlertidig anleggsvirksomhet, der vanlig forurensning er tillatt uten særskilt tillatelse, jf. forurensningsloven § 8 første ledd punkt 3.

I henhold til siste endring av søknaden om tiltak i sjø ved Feyer Brygge er ikke utfylling i sjø lenger aktuelt. Det skal nedsettes spunt, hvor mudring og utfylling med pukke i byggegrop vil skje bak spuntvegg etter at sjøvann er pumpet ut. Arbeidene vil med sannsynlighet måtte gjennomføres både fra land og fra lekter.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vannforskriften

Vannforskriftens § 4 om miljømål setter krav til at tilstanden i vannet skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk tilstand og

¹² «Feyer Brygge Egersund - Miljøteknisk sedimentundersøkelse», Norconsult AS på vegne av Feyer Eiendom AS, dokumentnr. RIM0, 22.11.2022, 17 sider

¹³ Rundskriv T-3/12 om myndighet etter forurensningsloven

god kjemisk tilstand, jf. forskriftens klassifisering. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12.

Naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven skal beslutninger begrunnes ut ifra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal baseres på vitenskapelig kunnskap, men dersom dette ikke finnes, skal beslutninger baseres på føre-var-prinsippet. Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Statsforvalteren sin vurdering

Statsforvalteren har i saken vurdert forurensningsspørsmål knyttet til gjennomføring av tiltaket.

Forurensning

Arbeider i sjø vil på generelt grunnlag medføre fare for partikkelspredning og spredning av eventuelle forurensende forbindelser ved at partikler spres via oppvirvling av bunnmasser og fra tilførte masser. Videre vil støy og rystelser virke forstyrrende for nærliggende naturverdier. Eventuell plast og annen forurensning knyttet til arbeidene vil kunne spres til miljøet.

Spredning av partikler og finstoff

Statsforvalteren har gjort en vurdering av forslaget til gjennomføring av tiltaket til søker med hensyn til avbøtende tiltak, jf. naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). I vår vurdering har vi lagt til grunn de ulike metodene for gjennomføring som har blitt foreslått av søker, samt en vurdering av avbøtende tiltak som kan iverksettes av hensyn til naturmangfoldet.

Statsforvalteren har, i vurdering av den opprinnelige søknaden, uttrykt skepsis til at siltgardin kan fungere som partikkelbarriere grunnet strømforhold i Vågen. Arbeid innenfor en spuntvegg vil derimot minimere partikkelspredning. Informasjon i søknaden tilsier allikevel at det vil forekomme noe partikkelspredning ved nedsetting av spunt og spesielt ved bruk av lekter i sjø. Havnen er grunn, og det er risiko for at tiltaket medfører at finstoff virvles opp og forurensede partikler spres i vannsøylen. Tiltaket er derimot avgrenset i tid og skal etter søknad gjennomføres i en periode hvor livet i havet er mest mulig i ro og hvor påvirkning av partikkelspredning på marine arter og deres funksjonsområder blir minst mulig.

Statsforvalteren har blitt gjort kjent med at Dalane vannområdet ønsker å gjennomføre en opprydding i Vågen. Kommunedirektør i Eigersund kommune opplyser derimot i møte av 16.10.2023 at det av hensyn til kostnader ikke er trolig at en slik opprydding vil bli realisert i nær fremtid.

Støy og rystelser

Støy og rystelser i forbindelse med arbeidet vil kunne være forstyrrende både for marint liv og for fugler og andre arter som holder til i området. Nedsetting av spunt vil medføre en kraftig støy og rystelser med lang rekkevidde i vann. Særlig støyende arbeider, som nedsetting av spuntvegg, bør ikke foregå når laks og sjøørret er på sitt mest sårbare, ved inn- og utvandring til og fra berørte vassdrag i forbindelse med gyting og utvandring (april/mai). Når det gjelder fugl, vil disse antagelig trekke bort fra området så lenge arbeidet pågår. Vi er ikke kjent med at området har en funksjon som hekkeområde for sårbare fuglearter, og påvirkningen på fugl antas derfor å være begrenset og midlertidig. Det er allikevel viktig at særlig støyende arbeid begrenses så godt som mulig for å ivareta naturmangfoldet i tilknytning til området. Hvorvidt laksesmolt tåler støy er ukjent, og vi stiller derfor

vilkår til gjennomføring av tiltaket av føre-var-hensyn, jf. naturmangfoldloven § 9. Søker har av hensyn til livet i havet foreslått at arbeidene skal gjennomføres i november til april. Statsforvalteren setter som vilkår for tillatelsen at spunt må nedsettes innenfor vanlig arbeidstid (mandag til fredag 7-19) av hensyn til naboer.

Disponering av overskuddsmasser

Overskuddsmasser fra tiltak i sedimenter, typisk mudder- og sprengsteinmasser fra mudring, er å anse som næringsavfall, og skal behandles i henhold til forurensningsloven § 32. Det er målt forurensning tilsvarende TK 4 i sedimentene i tiltaksområdet. Statsforvalteren setter på denne bakgrunn vilkår om at muddermasser skal leveres til godkjent mottak. Massene vurderes å ikke være egnet til å gjennomgå gjenvinning. Levering av masser må dokumenteres. Eventuell avvanning av muddermasser skal ikke ha urensset utslipp til sjø.

Plast

Sprengstein kan inneholde biter av plast fra sprengningsarbeid. I naturen brytes plast ned til mindre fragmenter av faktorer som UV-stråling, vær og vind. Små plast partikler kan lett tas opp av organismer og finner på denne måten veien inn i næringskjeden. Hvilke effekter dette har på organismers helse er ikke fullstendig kartlagt. Av føre-var-hensyn er det viktig at plast fjernes før det blir brutt ned til små (mikro/nano) partikler. Søker har i siste versjon av søknaden opplyst om at det ikke skal fylles ut i sjøen utenfor spuntveggen.

Vurdering etter vannforskriften

I henhold til målene i vannforskriften § 4 jf. §§ 8-12 skal vannforekomster beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Gjennomføring av tiltaket vil medføre spredning av finstoff og forurensede sedimenter som følge av nedsetting av spunt og manøvrering av lekter i sjø. Økologisk tilstand i vannforekomsten er *dårlig* grunnet forurensning av PAH-forbindelser, kobber, kvikksølv og sink, og tiltaket vil trolig bidra til at sedimenter forurenset med slike stoffer spres. Undersøkelser gjennomført i forbindelse med søknad og Dalane vannområde sin plan om opprydding av forurensede sedimenter tilsier derimot at forurenset sjøbunn er utbredt i Vågen. Spredning av sedimenter vil på denne bakgrunn i liten grad forringe nye områder. Suspensjon av finstoff i vannsøylen vil derimot ha en negativ påvirkning på vannlevende organismer, og kan også dekke over vegetasjon i sjø dersom det avsettes på nye områder. På bakgrunn av planlagte avbøtende tiltak vurderer vi at vannforskriften ikke er til hinder for å gi tillatelse til tiltaket.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Statsforvalteren har i det følgende vurdert konsekvensen av gjennomføring av tiltaket for naturmangfoldet.

Bakgrunn

I uttale til reguleringsendring for sentrumsområdet Gruset (datert 30.08.2022) savnet Statsforvalteren en grundigere vurdering av planforslaget opp mot naturmangfoldloven §§ 8-12 og gav faglig råd om at dette ble gjort i plansaken. Videre ble det i uttalen presisert at det ved uakseptable konsekvenser av tiltaket kunne medføre at søknad om tillatelse til tiltak i sjø etter forurensningsloven avvises selv om tiltaket var avklart etter plan- og bygningsloven. Statsforvalteren vurderer ut ifra føre-var-hensyn at nedbygging av ålegressengen i Vågen vil være uheldig for naturmangfoldet, og varslet på denne

bakgrunn søker om at vi vurderte å avslå søknaden. Søker har i oktober 2023 innhentet nye opplysninger om utbredelse og vokseforhold for ålegress i Vågen.

Ålegressforekomster

Påvirkning

Økte partikkelkonsentrasjoner kan ha negative konsekvenser for marint liv og deres habitat. Det kan blant annet føre til tildekking av oppvekst og gyteområder, samt redusere tilgang på lys og næring. Havforskningsinstituttet (HI) viser til at ålegress har stor betydning for flere fiskearter langs kysten¹⁴. Ved ødeleggelse av slike habitater oppstår det større avstand mellom disse habitatene, og avstanden blir dermed stor for flere arter. Dette kan medføre mindre robuste bestander.

Vurdering av mulighet for flytting av ålegress

Områder nord for tiltaksområdet er undersøkt for å vurdere om det er mulig å reetablere ålegress her for å avbøte for tapt natur i tiltaksområdet. Bunnforholdene nord for tiltaksområdet fremstår derimot som påvirket av en del strøm, og bunnen er preget av hardbunn, store steiner, grus og grov sand. Det ble observert svært begrenset ålegress nord for tiltaksområdet i oktober 2023. Reetablering av ålegress nord for tiltaksområdet er på denne bakgrunn trolig lite gunstig.

På bakgrunn av ny informasjon om utbredelse av ålegress i Vågen, om at forhold nord for tiltaksområdet fremstår som mindre egnet for reetablering av ålegress, sammenholdt med kostnader og sannsynlighet for å lykkes med dette, finner Statsforvalteren ikke grunn til å stille et slikt vilkår i utslippstillatelsen.

Vurdering av påvirkning på ålegressforekomster i Vågen

Statsforvalteren har i vurdering av konsekvenser av gjennomføring av tiltaket funnet at tap av ålegressengen grunnet utbygging av Feyer Brygge vil være en irreversibel forringelse av habitat med viktige funksjoner for naturmangfoldet. Ved ferdigstilling av Feyer Brygge vil forekomsten også kunne bli negativt påvirket som følge av at det tilrettelegges med brygger for småbåter. Havnen er grunn, og båtpropeller vil kunne medføre at finstoff virvles opp og dekker vegetasjon i sjø. Flytebrygger vil i tillegg skyggelegge sjøbunnen og dermed forringe ålegress sine vekstmuligheter.

Statsforvalteren har på bakgrunn av et samlet kunnskapsgrunnlag i saken vurdert at nedbygging av ca. 6 000 m² ålegress kan tillates på visse vilkår. Selv om tiltaket vil forringe naturmangfoldet, vurderer vi at restarealer av ålegress, som estimeres til i underkant av 39 000 m², vil være tilstrekkelig for å sikre funksjonen ålegresset har for anadrom fisk og andre arter som benytter forekomstene som skjul, matfat eller leveområder. Vi har i vår avgjørelse veid opp tap og forringelse av marin natur mot de samfunnsnyttige sidene ved tiltaket, deriblant behov for etablering av nye boliger i sentrumsområdet.

Vurdering av dvergålegress

Når det gjelder mistenkt dvergålegress i Vågen⁷ vurderer Statsforvalteren det som lite sannsynlig at det er den rødlistede arten som ble observert. Dvergålegress vokser normalt under andre forutsetninger enn hva som gjelder i tiltaksområdet. Egersundområdet er kjent for å ha uvanlig liten forskjell på flo og fjære, mens arten assosieres med hydrolitteral sone. Videre ble ålegressengen registrert på 1-2 m dyp, noe som vil være unormalt dypt vokseområde for dvergålegress. Funn omtales også å være om lag 40-60 cm høy, noe som vil være utypisk for arten. Individene på bilder vedlagt rapporten virker allikevel ikke store, og kan trolig være yngre individ av smalt ålegress (*Z. angustifolia*).

¹⁴ Havforskningsinstituttet - Ålegress «binder» fiskebestandene på kysten sammen.

<https://www.hi.no/hi/nyheter/2022/mars/alegress-binder-fiskebestandene-pa-kysten-sammen>

Ut ifra voksested kan heller ikke ålegress (*Z. marina*) utelukkes. Disse ålegressartene vokser normalt dypere enn dvergålegress.

Dvergålegress er rødlistet på bakgrunn av nedbygging av vekstområder som følge av utbygging og utfylling i grunne områder i sjø, forurensning og andre former for menneskelig påvirkning. Ved tvil om artsbestemmelse bør botaniker konfereres for å få avklart status før det gjøres tiltak som kan forringe eller ødelegge vekstområder for arten gjennomføres. Alternativt er det også mulig å kartlegge arter ved bruk av miljø-DNA. For mer informasjon om dvergålegress viser vi til blant annet Norsk flora (Elven et al. 2022. Norsk flora), håndbok 2010-1¹⁵ og faktaark M-55 (2013)¹⁶.

Anadrom fisk

Partikler kan forårsake skade på hud og gjeller på fisk og andre marine arter. Videre kan oppvirvling av forurensete bunnsedimenter føre til at forurensning spres utover i vannsøylen, hvor stoffene lettere tas opp i levende organismer og kan akkumulere i høyere nivåer av matkjeden.

Vår vurdering av påvirkning på anadrom fisk bygger på naturmangfoldloven, som sier at naturverdier beskyttes både av hensyn til deres egenverdi og deres økologiske funksjon. Ålegressforekomster som har blitt kartlagt i og nær tiltaksområdet ligger i en nasjonal laksefjord, i vandringsruten til anadrom fisk (laks og sjøørret) til Eideåna og innenfor Hellelandelva fredningssone.

Anadrom fisk benytter funksjonsområder i og ved Hellelandselva, et vassdrag som splittes oppstrøms tiltaksområdet til vestlig løp (Eideåna) og østlig løp (Lundeåna). Sistnevnte munner ut i Vågen nedstrøms tiltaksområdet, og er trolig lite brukt som vandringsrute grunnet påvirkning fra Svanedal Kraftverk¹⁷, og som tørrlegger deler av Lundeåna. Statsforvalteren er kjent med at Dalane vannområdet har søkt om flytting av større fisk (vinterstøinger) som har trukket ned i Lundeåna, men som ikke klarer å passere demningen.

Smolt og postsmolt av laks vil i april/mai trekke ut i sjø, og benytter tilgjengelige beiteområder underveis. Sjøørret oppholder seg i fjordområdet store deler av året. Spesielt den minste fisken har behov for habitater som ålegressenger for beiting, skjul og oppholdssted. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning har i Temarapport 9¹⁸ vurdert at tilstand for sjøørret i Hellelandselva tilsvarer *dårlig*, (jf. tabell 5.1, s. 56) grunnet menneskeskapte påvirkningsfaktorer; forsuring, vassdragsregulering og lakselus. I rapport 16¹⁹ har bestanden av laks i Hellelandselva blitt vurdert til *god/svært god* tilstand, men under påvirkning av forsuring, vannkraftregulering og rømt oppdrettslaks (jf. tabell 11.5, s. 156).

Tiltaket vil være negativt for anadrom fisk, som allerede er presset grunnet menneskeskapt påvirkning. Vi vurderer derimot at det vil gjenstå marin natur som anadrom fisk kan benytt som beite- leve- og skjulshabitater på vandringsruten. Partikkelspredning og støy fra arbeidene vil påvirke anadrom fisk negativt, og spesielt i den mest sårbare livsfasen. Vi viser til vår vurdering av avbøtende tiltak.

¹⁵ Miljødirektoratet, Håndbok 1-2010. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/1192/rapport_1_2010.pdf

¹⁶ Miljødirektoratet, Faktaark M-55 2013. <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m55/m55.pdf.pdf>

¹⁷ NVE, Svanedal. <https://www.nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/vannkraftverk/?id=996>

¹⁸ «Klassifisering av tilstanden til sjøørret i 1279 vassdrag», Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2022. [Temarapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr. 9](#), 170 sider

¹⁹ «Status for norske laksebestander i 2021», Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2021. [Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr. 16](#), 227 sider

Fremmede arter – havnespy

Tiltakshaver har en aktsomhetsplikt for å unngå spredning av denne fremmede arten, jf. forskrift om fremmede organismer § 18.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert om det kan gis tillatelse på visse vilkår etter vurdering av opplysninger i søknader av 30.06.23, 22.08.2023 og 07.09.2023, og av andre opplysninger som har kommet frem under behandling av søknaden. Statsforvalteren sin vurdering tilsier at naturmangfoldet i og nær tiltaksområdet og vannforekomsten som helhet kan bli midlertidig og permanent negativt påvirket ved gjennomføring av tiltaket. Vi konkluderer ut ifra en helhetsvurdering av de positive og negative sidene ved gjennomføring av tiltaket at tillatelse kan gis på visse vilkår.

Søker har vurdert tiltak for å minimere partikkelspredning (nedsetting av spuntvegg). Det vil allikevel forekomme en del støy og oppvirvling av finstoff som følge av nedsetting av spunt og manøvrering av lekter. Utbygging av Feyer Brygge vil i tillegg legge beslag på et stort areal hvor det er registrert en ålegresseng av svært viktig verdi. Vi har i vurderingen også lagt vekt på de samfunnsøkonomiske konsekvensene av gjennomføring av tiltaket. Når det gjelder forringelse av vannforekomsten som helhet vil tiltaket vurderer vi at tiltaket utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden.

Vedtak

Statsforvalteren i Rogaland gir Feyer Eiendom AS tillatelse til utslipp fra nedsetting av spuntvegg og arbeider bak spuntvegg i forbindelse med etablering av eiendommen til bolig, næringslokaler og parkeringsplasser med tilhørende småbåtbrygge ved gnr./bnr. 46/1062 i Eigersund kommune, innenfor et område på ca. 6 300 m². Tillatelsen er hjemlet i forurensningsloven §§ 11 jf. 16. Søknaden er også vurdert etter vannforskriften og prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ved avgjørelsen om tillatelse, og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles nedenfor vilkår om tiltak for å begrense forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

Generelle vilkår

1. Tiltakshaver er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse.
2. Tiltakshaver er ansvarlig for å gi beskjed til Statsforvalteren når arbeidet i sjø starter.
3. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Statsforvalteren skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidet, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.

4. Støy fra arbeidet og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i gjeldende Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442; Klima- og miljødepartementet).
Nedsetting av spunt: arbeidene er kun tillatt mandag-fredag kl. 7-19.
5. Arbeider i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø. Arbeidet skal utføres på en så skånsom måte som mulig.
6. Arbeider i sjø er kun tillatt i perioden 1. november til 30. april av hensyn til livet i havet.
7. Overskuddsmasser skal leveres til godkjent mottak med gjeldende tillatelse fra forurensningsmyndigheten. Levering til godkjent mottak skal dokumenteres jf. vilkår 12.
Avvanning: Ved behov for avvanning av overskuddsmasser skal dette ikke medføre utslipp av partikler til sjø.
8. Tillatelsen er gyldig i 2 år.

Rapportering

9. Før anleggsarbeidene starter, skal tiltakshaver ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks hvis det viser seg at arbeidet medfører akutt forurensning til vann, grunn og luft. Beredskapsplanen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer. Beredskapsplanen oversendes til Statsforvalteren før oppstart av arbeidet.
10. Under gjennomføring av tiltaket skal virksomheten overvåke tiltaket for:
 - å sørge for at avbøtende tiltak som utføres er tilstrekkelig effektive til å hindre uønskede effekter
 - å kunne iverksette strakstiltak ved behov
 - å dokumentere at krav i tillatelse overholdes
11. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø, er tiltakshaver ansvarlig for at Statsforvalteren varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.
12. Når arbeidet i sjø er ferdig, skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der foreløpige resultater fra arbeidet presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Sluttrapporten skal sendes til Statsforvalteren innen 4 uker etter avsluttet arbeid i sjø. Rapporten skal minst inneholde:
 - en oppsummering av gjennomført tiltak og eventuelle avvik fra planlagt arbeid med begrunnelse
 - mengde og type masser som er mudret
 - dokumentasjon på hvor masser er levert

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeid ved Feyer Brygge, i Eigersund kommune, isolert sett er uønsket. Brudd på vilkår i tillatelsen medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. forurensningsloven § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar søker fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Klageadgang

Vedtak om tillatelse og saksbehandlingsgebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Statsforvalteren i Rogaland, postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller til sfropost@statsforvalteren.no.

Med hilsen

Kirsten Redmond Kristiansen (e.f.)
fagleder forurensing

Susanne Eltervaag
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NORCONSULT NORGE AS	Postboks 626	1303	SANDVIKA
VEIDEKKE ENTREPRENØR AS FO ANLEGG	Postboks 504 Skøyen	0214	OSLO
EIGERSUND KOMMUNE	Postboks 580	4379	EGERSUND
MUSEUM STAVANGER	Muségata 16	4010	STAVANGER
SØR-NORGES FISKARLAG	Postboks 936	6001	ÅLESUND
FISKERIDIREKTORATET, REGION SØR	Postboks 185 sentrum	5804	BERGEN
EIGERSUND OG HELLELAND ELVEEIGARLAG SA	Sørlandsveien 672	4376	HELLELAND